

LEKARNA LJUBLJANA

zvesta vašemu zdravju

emite si

roje ZDRAVJE

Jakličeva gnila jab

Tekst: **Monika Kubelj** Foto: **Primož Lavre, BOBO** in arhiv Reporterja
monika.kubelj@revija-reporter.si

Po vodstvom Marka Jakliča javni zavod Lekarna Ljubljana pritiska na dobavitelje, agresivno uveljavlja zdravila, zaračunava police. Vse zaradi večjega dobička. To ni nobena skrivnost. Zdaj pa porabnike celo zavaja z napačnimi oznakami pri nekaterih izdelkih njenega galenskega laboratorija. Zgodba pelje na Poljsko in je povezana tudi z namero o ustanovitvi lastne veledrogerije, ki bo še bolj stisnila dobavitelje, zasebne lekarnarje in povzročila še večji monopol na tem področju.

Kdor je v zadnjem letu spremljal vodenje javnega zavoda Ljubljanska Lekarna, ga odpovedi koncesijskih pogodb zasebnim lekarnarjem s strani Mestne občine Ljubljana niso presenetile in ga tudi ne bodo. V resnici so logična posledica Jakličevega programa, v katerem je napovedal širitev svojih podružnic po Ljubljani.

Zasebni lekarnarji zapirajo vrata

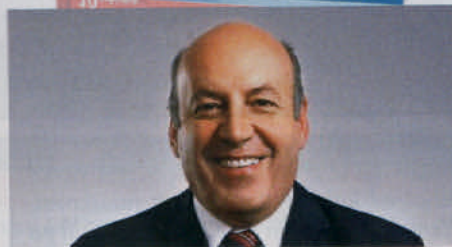
Med cilje je ta javni zavod zapisal tudi povečanje tržnega deleža v vseh svojih dejavnostih in širjenje obsega delovanja z odpiranjem novih lekarn. Pa ne gre le za to, ampak tudi za odpiranje novih specializiranih prodajaln z zdravili na novih lokacijah v mestni občini in zunaj nje. To pomeni, da ima Jaklič skomine tudi po prilivih s strani porabnikov tudi v drugih občinah. Tega se je ljubljanski župan Zoran Jankovič gotovo razveselil. Navsezadnje je Ljubljanska lekarna eden najuspešnejših zavodov v prestolnici. V letu 2007

Tole so originalne spletne strani podjetja Polfa Lodž, ki izdeluje nekatera zdravila, ki jih Lekarna Ljubljana trži kot svoja.

S »poslovno« žilico Marka Jakliča se javni zavod Lekarna Ljubljana spreminja v enega največjih polnilcev občinske blagajne župana Zorana Janovića. Načrtujejo širitev celo zunaj mestne občine, stiskajo zasebne lekarnarje in iščejo luknje v zakonu.

Marko Dolžan, ki vodi podjetje Polfa Lodž na Poljskem, je letos spomladi slovenskim podjetnikom pripravil seminar Kako poslovati s Poljsko. Morda je Jaklič takrat dobil pravo idejo?

O tem, ali je kartica zaupanja v skladu z etičnimi in strokovnimi načeli lekarniške stroke, bo odločalo razsodišče lekarniške zbornice. Ima jo 70 tisoč ljudi.

Marko Jaklič velja za najboljšje plačanega javnega funkcionarja v Ljubljani.

bo znebila vseh zasebnih lekarnarjev, ne bo imela nobene konkurence. Le kaj je potem mislil Marko Jaklič, ko je ob uvedbi kartice zaupanja mahal s parolo, da gre le za večjo konkurenčnost, od katere naj bi imeli porabniki le korist?

Tudi Bor Bitenc meni, da se želi Lekarna Ljubljana širiti tudi na območja drugih javnih zavodov: Domžale, Kamnik, Vrhnika. Kam natančno, bo pokazal čas. So pa v programu zavoda zapisali, da bodo delujočim organizacijskim enotam dodali nove, med drugim na območju Trnovega v tamkajšnjem centru za starejše občane, Plečnikovega stadiona za Bežigradom, Interspara v Cityparku, na območju stadiona v Stožicah, Emonike in dru-

gje. Nekaj so jih že uresničili. »Zanimivo je to, da lahko javni zavodi zakonsko neomejeno širijo svojo mrežo lekarn, zasebniki pa smo omejeni s predpisi,« se jezi zasebnik Jurjavec iz Podčetrčka, ki trdi, da je vrednost zmanjšane točke, s katero mu Zavod za zdravstveno varstvo Slovenije (ZZVS) plačuje izdajo zdravil na recept, upadla na raven iz leta 2004.

Jaklič ustanavlja vzporedno podjetje

Zasebni lekarnarji stikajo glave, v začetku oktobra pa so v sejni sobi uprave zavoda Ljubljanska lekarna soglasno potrdili predlog za ustanovitev veledrogerije. Svet zavoda, natančneje Marko Bokal, di-

so ustvarili 1.802.026 evrov presežkov prihodkov, prihodki iz poslovanja pa so v letu 2008 znašali 102,6 milijona evrov, pri čemer so prodajo blaga brez recepta povečali za dobrih 17 odstotkov. Zato se je Marko Jaklič znašel na vrhu lestvice najboljšje plačanih javnih funkcionarjev MOL. V tem času pa so zaradi nevzdržnih razmer vrata zaprli zasebni lekarni v Preddvoru in na Brinju, zasebna lekarna, podružnica Makole, nedavno pa so odpoved koncesije od mestne občine prejeli v lekarni Bitenc, ki je s prostori v Mercatorju Šiška dobila lepo priložnost.

Da je MOL koncedent, torej podeljuje koncesije in je hkrati lastnik Lekarne Ljubljana, se tako Boru Bitencu, zasebniku, ki ne kloni samovolji mestne občine, kot Damjanu Jurjencu iz lekarne v Podčetrčku, zdi preprosto nehigienično. Bitenc se jasno zaveda, da je v interesu MOL, da ima monopolni položaj v lekarniški dejavnosti na območju Ljubljane, saj lahko tako posluje z večjim dobičkom. Ko pa se

Petra Molan, direktorica v Bayerju, o ustanavljanju veledrogerije

■ Se vam zdi sprejemljivo, da je MOL javnemu zavodu Lekarna Ljubljana dovolil ustanoviti podjetje za trgovanje na debelo?

Z informacijo, da naj bi MOL javnemu zavodu Lekarna Ljubljana dovolila ustanoviti podjetje za trgovanje z zdravili na debelo, smo seznanjeni le okvirno. Informacija nas je presene-

tila. Znan je primer Celesio iz EU, ko je Evropska komisija zaradi vertikalne koncentracije kapitala eni največjih veledrogerij v Evropi to preprečila. O primeru JZ Ljubljanskih Lekarn morajo o ustreznosti presoditi za to pristojni državni organi. JZ LL ima že danes na območju Ljubljane približno 55-odstotni tržni delež, Zakon o varstvu konkurence (10. člen) pa podjetju, ki preseže 40-odstotni tržni delež, predpisuje omejitve. EU to natančno regulira. Pogodba Evropske komisije v 82. členu govori o zlorabi dominantnega položaja, pri čemer pa se Evropska komisija bolj kot na zaščito konkurentov osredotoča na zaščito porabnika.

bolka

V galenskem laboratoriju se niso izjasnili, zakaj so na nekatere izdelke, ki niso njihovi, nalepili znamko Lekarna Ljubljana.

Bor Bitenc, je eden od ljubljanskih zasebnih lekarnarjev, ki je ostal brez koncesije.

rektor Sanolaborja, Angela Murko Pleš, članice sveta Ženskega foruma SD, Sašo Rink, Franc Slak, Meta Vesel Valentinčič, Karl Destovnik, Vladka Češek Bizjak, vodja lekarne v stavbi šišenske knjižnice, in Andreja Plahutnik, je soglašal, da kot edini družbenik ustanovi družbo z omejeno odgovornostjo z dejavnostjo trgovine na debelo s farmacevtskimi izdelki in medicinskimi potrebščinami. V obrazložitvi je zapisano, da z ustanovitvijo družbe že v prvih mesecih poslovanja načrtujejo več kot 100 tisoč evrov prometa mesečno. Računajo na prihranke čez 250 tisoč evrov letno, ko bo obseg poslovanja višji. Kot nam je uspelo ugotoviti, naj bi ustanovni kapital znašal 7.500 evrov, direktor bo Marko Žnidaršič, trenutni Jakličev namestnik. V Lekarni Ljubljana nam niso povedali imena podjetja, od enega od zaposlenih pa smo dobili namig, da gre za Polimediko.

Razlog več za skrb v krogih zasebnih lekarnarjev in dobaviteljev, ki že zdaj iz strahu, da bodo ostali brez poličk v javnih ljubljanskih lekarnah, pristajajo na druge pogoje. A očitno posli še niso tako slabi, da bi si proizvajalci zdravil upali javno povedati svoje mnenje. Na številna konkretna vprašanja so iz službe za stike z javnostjo podjetja Krka, d. d., odgovorili naslednje: »Način delovanja navedenega zavoda poznamo premalo, da bi ga lahko komentirali.«

Dobavitelji se tresejo

In kaj bo ustanovljena družba koristila Lekarni Ljubljana? Lahko bodo uvažali izdelke, ki so dobro potrošno blago, po nekoliko nižji ceni in veliko prihranili. Se je Jaklič zato odločil in na nekatere novosti pritisnil nalepko Lekarna Ljubljana, kot da gre za izdelek galenskega laboratorija, ker še ne more uvažati? Zasebni lekarnar Jurjevec pravi, da so ob tem spet izkoristili zakonske nedo-

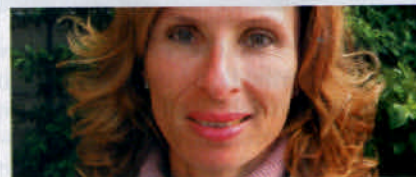
slednosti glede galenskih izdelkov. Bor Bitenc pa je povedal: »O tem sem veliko slišal od kolegov, tega nisem raziskoval. Vem, da nekaterih izdelkov v LL ni ali pa jih imajo in jih ne ponujajo (priporočajo svoje izdelke), ker so se sprli z dobavitelji. Te izdelke zato tudi boljše prodajamo pri nas: Medisov ekolostrum, kozmetiko Rougi, Ca-C 1000, glukozamin Pharme Nord. Paracetamol, acetilsalicilna kislina in kombinacija paracetamola in ibuprofena, ki jo prodajajo v LL, so označeni kot galenski izdelki, vendar niso, saj so izdelani na Poljskem in ne v galenskem laboratoriju (tam jih mogoče samo prepakirajo); kar je Lekarna Ljubljana tudi priznala.« Mnogi so prepričani, da ker ne gre za galenske izdelke, bi jih morala Lekarna Ljubljana registrirati kot so vsa druga zdravila pri JAZMP (Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke).

Na vprašanje o zaračunavanju polic v Lekarni Ljubljani je Mitja Zucchiati, vodja nabave, potrdil, da ponujajo izdelke v tržnem delu. »Vsepovsod po EU proizvajalci izpostavitve svojih proizvodov plačujejo in v skladu s tem jim to tudi zaračunamo,« je pojasnil vodja nabave. Na namige o sprtosti z nekaterimi dobavitelji je odvrnil, da imajo z njimi dobre odnose in da izvrstno sodelujejo tudi s podjetjem Bayer. »Kar se tiče drugih izdelkov pa ravnamo v interesu strank,« je na splošno dodal, čeprav se je vprašanje natančno navezovalo na Medisov ekolostrum, ki ga na njihovih policah ni.

V Bayerju, kjer pravijo, da budno spremljajo novo tržno usmerjenost Lekarne Ljubljana, vse od pojava »hišnih blagovnih znamk« opozarjajo, da je: »Agresivno trženje hišnih blagovnih znamk v zasebnih lekarniških verigah povsem legitemen trženjski pristop, v Sloveniji pa gre za javni zavod Lekarna Ljubljana, katerega osnovna dejavnost je varovanje javnega zdravja. To opredeljuje tudi defini-

Zapiranje malih lekarn in prizadevanje za monopolizacijo je prišlo tudi do političnih predstavnikov. Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke in Slovenske ljudske stranke sta na predsednika odbora za zdravstvo Ljuba Gerliča naslovili zahtevo za sklic nujne seje odbora, na kateri bi obravnavali vprašanja poslovanja malih lekarn zunaj mesta. Poslanski skupini namreč ugotavljata, da je v javnosti v zadnjem času mogoče najti številna opozorila, da je poslovanje malih lekarn v okoljih zunaj mesta zelo ogroženo; zato je velika nevarnost, da bo prišlo do zapiranja posameznih lekarn.

Jasen odgovor Martine Čvelbar, direktorice JAZMP

■ Ali tale definicija še vedno drži: galenski izdelek je zdravilo, ki ga pripravijo v galenskem laboratoriju lekarne v skladu z veljavnimi farmakopejami in je namenjen za izdajo na drobno v zadevni lekarni?

Da, to je definicija galenskih izdelkov v Zakonu o zdravilih (Uradni list RS, št. 31/06 in 45/08).

■ Kako lahko lekarna sama uvozi neko zdravilo iz tujine, ki ga sicer v Sloveniji ni?

17. člen zakona o zdravilih določa, pod katerimi pogoji smejo biti zdravila v prometu. Zdravila smejo uvažati oziroma vnašati le pravne ali fizične osebe, ki izpolnjujejo pogoje iz 77. člena zakona o zdravilih.

So zaposleni v Lekarni Ljubljana res pod pritiskom, ker morajo naprej potiskati svoje proizvode z oznako Lekarna Ljubljana?

Primerjava cen

ime zdravila	v Sloveniji, Lekarna Ljubljana	na Poljskem
ascalcin plus grenivka	10 zavojčkov, redna cena 4,43 evra	14 zavojčkov, 2,31 evra
rhinafen	20 tabletk, redna cena 4,90 evra	10 tablet, 1,68 evra

cija javnega zavoda.« Direktorica Bayerja, mag. Petra Molan, trdi, da farmacevt ne sme svetovati na podlagi profita. »Vsak teden dobivamo telefonske in pisne pritožbe o nedostopnosti aspirina in skrb vzbujajoči agresivni zamenjavi še nekaterih drugih zdravil za samozdravljenje v JZ Lekarna Ljubljana. Večina ljudi je zaskrbljenih, nekateri so celo jezni. Po naših informacijah, ki smo jih dobili od vodstva Lekarn Ljubljana, ascalcin nima rezultatov kliničnih testiranj, saj z njim niso bila opravljena. Po definiciji je galenski izdelek zdravilo, ki ga v skladu z veljavnimi farmakopejami pripravljajo v galenskem laboratoriju lekarn in je namenjen za izdajo na drobno v zadevni lekarni,« je odločna direktorica. Tako odnosi niso tako odlični, kot zatrjuje Zucchiniati.

Kaj prihaja s Poljskega?

Za preskus smo se odpravili v eno od javnih lekarn v Ljubljani. Ko sem vprašala za aspirin, so mi takoj povedali, da imajo nekaj novega, zelo podobnega aspirinu; ascalcin plus. Ko pogledaš na škatlico, je na njej zelena oznaka Lekarna Ljubljana, zdravilo pa vsebuje acetilsalicilno kislino. Pa še ceneje je, saj dobiš zraven točko oziroma jabolko, znak ugodnosti. Tako novost je tudi rhinafen, ki zelo spominja na Krkin bonifen. V resnici ne gre za izdelke galenskega laboratorija, ampak poljskega podjetja Polfa Lodž. Gre za tovarno, ki jo vodi Marko Dolžan. Ustanovljena je bila leta 1933 v Lodžu, ustanovitelj pa naj bi bilo neko anglo-švedsko podjetje. V začetni fazi je bila družba namenjena proizvodnji kemičnih in farma-

cevtskih izdelkov, zdaj pa izdeluje tudi prehranske dodatke, kozmetiko in OTC OTC. Dolžan je skupaj z Brankom Belčičem in Bojanom Ščukovtom soustanovitelj v Sloveniji registrirane Farmicom. Ta je izdelke poljske tovarne, tudi sensilab, prodajala v Sloveniji. Iz letnega poročila v Ajpesu je razvidno, da je podjetje doseglo 1.606.713 evrov čistih prihodkov od prodaje. Vsi trije so bivši zaposleni v Leku. Marko Dolžan, magister farmacije, je bil celo dolgoletni direktor Leka na Poljskem.

No, na spletni strani te firme najdete predstavitvene informacije za vsaj dva izdelka, ki ju Lekarna Ljubljana trži kot svoje. Recimo ascalcin plus in rhinafen. Na Poljskem za ta zdravila brez recepta kupci odštejejo manj denarja. Predsednica Lekarniške zbornice Slovenije Andreja Čufar je za medije sicer povedala, da ni protizakonito, če galenski izdelki niso v celoti proizvedeni v laboratoriju Lekarne Ljubljana. A že ptič-

ki čivkajo, da so bila omenjena zdravila v galenskem laboratoriju le prepakirana in ne »delno proizvedena«. Če to drži, je taka praksa pravzaprav v sramoto galenskemu laboratoriju, ki je vsa leta veljal za verodostojno, varno in učinkovito ime proizvajalca. Liljana Zwitter Čop, vodja tega laboratorija, je na dolgo opisala njegovo bogato zgodovino in veliko kakovost izdelkov, ni pa jasno odgovorila, zakaj so na ascalcin ali rhinafen dali nalepko Lekarna Ljubljana, kot da gre za njihov izdelek. Kot je še zapisala, iščejo najboljše proizvajalce in partnerje, s katerimi pripravljajo ponudbo, s podjetjem Polfa Lodž, ki po njenem izpolnjuje vse zelo visoke standarde, pa sodelujejo od lani.

Farmaceutvska stroka se že desetletja zavzema za to, da bi ljudje v lekarnah lahko dobili strokovno, neodvisno in etično korektno informacijo o zdravilih, ki jih potrebujejo. Zato zadnji dogodki zelo skrbijo tudi zaposlene v lekarnah. Dobili smo nekaj klicev in elektronskih sporočil farmacevtov, ki jim je mar za ugled javnih lekarn in ki se sprašujejo, zakaj agencija za zdravila in pripomočke ne ukrepa proti prodaji zdravil, ki so neregistrirana. ■

RADIO

93,8 FM

...frekvenca za gorenca...

GORENC

Jesenice 92,1 FM in Tržič 95,1 FM